

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті  
Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева  
L.N. Gumilyov Eurasian National University



## **«ЭКОНОМИКАЛЫҚ БЕЛГІСІЗДІК ЖАҒДАЙЫНДА ҚАРЖЫ-БАНК СЕКТОРЫН ДАМУДЫҢ ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ҮРДІСТЕРІ»**

атты Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының  
**ЕҢБЕКТЕР ЖИНАҒЫ**  
*(10-11 маусым, 2022)*

**СБОРНИК ТРУДОВ**

Международной научно-практической конференции  
**«СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ  
ФИНАНСОВО-БАНКОВСКОГО СЕКТОРА  
В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ НЕОПРЕДЕЛЕННОСТИ»**,  
*(10-11 июня, 2022)*

**PROCEEDINGS**

of the International Scientific and Practical Conference  
**«MODERN TRENDS IN THE DEVELOPMENT  
OF THE FINANCIAL AND BANKING SECTOR IN CONDITIONS  
OF ECONOMIC UNCERTAINTY»**,  
*(June 10-11, 2022)*



**Нұр-Сұлтан/ Nur-Sultan, 2022**



Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ  
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМ. Л.Н. ГУМИЛЕВА  
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

**«ЭКОНОМИКАЛЫҚ БЕЛГІСІЗДІК ЖАҒДАЙЫНДА ҚАРЖЫ-БАНК  
СЕКТОРЫН ДАМУДЫҢ ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ҮРДІСТЕРІ»**  
Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының  
ЕҢБЕКТЕР ЖИНАҒЫ  
(10-11 маусым, 2022)

**СБОРНИК ТРУДОВ**  
Международной научно-практической конференции  
**«СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ФИНАСОВО-  
БАНКОВСКОГО СЕКТОРА В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ  
НЕОПРЕДЕЛЕННОСТИ»**  
(10-11 июня, 2022)

**PROCEEDINGS**  
of the International Scientific and Practical Conference  
**" MODERN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF THE FINANCIAL AND  
BANKING SECTOR UNDER ECONOMIC UNCERTAINTY "**  
(June 10-11, 2022)

Нур-Султан, 2022  
Nur-Sultan, 2022

УДК 336.71  
ББК 65.262.1 я73  
Э 40

Рецензенты: Макыш С.Б., д.э.н., профессор, Евразийский Национальный университет им. Л. Н. Гумилева  
Шаяхметова К.О., д.э.н., профессор, университет Туран-Астана

**Редакционная коллегия**

Насырова Г.А. - заведующая кафедрой «Финансы», д.э.н., профессор, Евразийский Национальный университет им. Л. Н. Гумилева, г. Нур-Султан, Республика Казахстан  
Жоламанова М.Т. - к.э.н., профессор, Евразийский Национальный университет имени Л. Н. Гумилева, г. Нур-Султан, Республика Казахстан  
Рахимжанова К.К. - доктор PhD, Евразийский Национальный университет имени Л. Н. Гумилева, г. Нур-Султан, Республика Казахстан  
Айтказина А.А. – преподаватель, Евразийский Национальный университет имени Л. Н. Гумилева, г. Нур-Султан, Республика Казахстан  
Мисник О.В. - докторант, Евразийский Национальный университет имени Л. Н. Гумилева, г. Нур-Султан, Республика Казахстан  
Керимкулова Д.Д. - докторант, Евразийский Национальный университет имени Л. Н. Гумилева, г. Нур-Султан, Республика Казахстан

**ISBN 978-601-337-682-0**

«Экономикалық белгісіздік жағдайында қаржы-банк секторын дамытудың қазіргі заманғы үрдістері» халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының еңбектер жинағы / Насырова Г.А. жалпы редакциясымен. - Нұр-Сұлтан: Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2022. - 337 с.

Сборник трудов международной научно-практической конференции «Современные тенденции развития финансово-банковского сектора в условиях экономической неопределенности»/ под общей ред. Насыровой Г.А. - Нур-Султан: Евразийский Национальный университет им. Л. Н. Гумилева, 2022.- 337 с.

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference " Modern trends in the development of the financial and banking sector under economic uncertainty "/Under the General editorship of Nasyrova G.A.- Nur-Sultan: L.N. Gumilyov Eurasian National University, 2022. – 337 p.

**ISBN 978-601-337-682-0**

УДК 336.71  
ББК 65.262.1 я73

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2022  
© Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева, 2022  
© L.N. Gumilyov Eurasian National University, 2022

entrepreneurial factors. Traditional indicators of economic efficiency of investments, typically include the net present value (NPV), payback period of the investment (PBP) and internal rate of return (IRR). Despite the fact that the PPP in Kazakhstan is actively growing, there is still a lack of knowledge, experience and possible appliance of PPP. Therefore, this paper focuses on the synthesis of the experience of PPP development in Kazakhstan and elaboration of recommendations for the development of mechanisms for evaluating the effectiveness of PPP projects in the Republic of Kazakhstan.

#### References:

1. Qazaqstan Respublikasy Strategialyq josparlau jane reformalar agenttigi Ulttyq statisika burosy // Qazaqstannyn gylymy jane inovasiyalq qyzmeti. 2016-2020 jyldarga arналған Statistikalyq jinaq [Elektrondy resurs]. – 2021. – URL: <http://www.stat.kz>.
2. [https://egov.kz/cms/ru/articles/business\\_registration/partnership](https://egov.kz/cms/ru/articles/business_registration/partnership)
3. Xueru Hou Inner Mongolia University of Technology, China Audit management of PPP project based on risk oriented International Core Journal of Engineering Vol.4 No.6 2018
4. Brautigam, D., and X. Tang. 2013. “Going Global in Groups”: Structural Transformation and China's Special Economic Zones Overseas. World Development, 63: 78~ 91
5. Zauskova A., Lyakina M., Tretyak V., Miklencicova R. Application of artificial neural networks to cost factors stimulating innovation – The case of Slovakia. Ekonomicko-manazerske spektrum. – 2020. – V.14 (1). – P. 97-105. – DOI.org/10.26552/ems.2020.1.97-105
6. [Eric J. Boyer, David M. Van Slyke, Juan D. Rogers Empirical Examination of Public Involvement in Public-Private Partnerships: Qualifying the Benefits of Public Involvement in PPPs | Journal of Public Administration Research and Theory | Oxford Academic \(oup.com\)](#)
7. Kuserbaev B.P. Voprosy uluchsheniya fi nansovogo sostojaniya predpriyatija. // Finansovyy menedzhment. – 2016.

ӘОЖ 336

### «ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ АХУАЛЫ ЖӘНЕ ОНЫ ЖЕТІЛДІРУ ЖОЛДАРЫ»

*Тоимбекова К.К.*

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,  
Нұр-Сұлтан қ., Қазақстан Республикасы,  
E-mail: [k.toimbekova@mail.ru](mailto:k.toimbekova@mail.ru)

**Аңдатпа.** Қазақстан Республикасы экономикасының инвестициялық ахуалы дегеніміз – әрбір жұмыс секторларының әр түрлі салаларында пайда табу мақсатымен ұзақ мерзімді капитал жұмсау саясаты. Күрделі қаржыны тиімді пайдаланудың, оларды шешуші бағыттарға шоғырландырудың, қоғамдық өндірісте тепе-теңдікті қамтамасыз етудің жолдарын көрсететін шаруашылық шешімдерінің жиынтығы. Егер экономиканың инвестициялық ахуалы дұрыс шешілсе, әрбір шығындалған теңгеге келетін ұлттық табыстың мөлшері өседі, өнім молаяды. Инвестициялық ахуал күрделі қаржыны, қорларды өндіретін, өндейтін және ол өнімдерді пайдаланатын салалар арасында дұрыс пайдалануды қамтамасыз етуі керек. Қазіргі кезде күрделі қаржыны жаңа өндіріс орындарын тұрғыздан гөрі оларды техникалық жағынан қайта жаратқандыруға, қайта құруға бағыттталып, одан әрі өндіріске жұмсалған күрделі қаржының ара салмағын өсіре беру көзделіп отыр. Нарықты экономикаға көшу кезінде инвестициялық саясат сұранысты қанағаттандыруға бағыттталуға тиіс.

**Кілт сөздер:** инвестиция, салым, инвестор, қаражат.

**Зерттеу әдістері.** Қазақстан Республикасында экономика саласында инвестицияларды дамытуға нақты ұсыныстар.

**Зерттеудің мақсаты** – ұлттық мүдделерді сақтай отырып, шетелдік инвестициялардың келуін ынталандыру мен шетелдік және отандық инвестицияларды экономиканың басым

салаларына тарту үшін қолайлы жағдай жасау. Қазақстан шетелдік инвесторларға күрделі қаржылардың, технологиялардың, басқару мен маркетинг саласындағы тәжірибенің маңызды көзі ретінде қарай отырып, дәйексіз және бұлыңғыр саясат нәтижесінде өзінің ұлттық мүдделеріне қысым жасалуына жол бермеуге тиіс. Еліміздегі қалыптасқан және жүргізіліп жатқан инвестициялық ахуалын ерекшелігін анықтап, өзіндік баға беріп, дамыту үшін ұсыныстар жасау.

Осы мақсатқа жету жолында мен алдыма келесі міндеттерді қойдым:

- инвестицияның жалпы түсінік ретінде экономикалық мәнін ұғу;
- инвестицияның ұсынылған жіктелуі қазіргі заманның инвестициялық концепцияларын толығырақ түсіну үшін, жүріп жатқан процестерді жан-жақты бағалау;
- Қазақстан Республикасында инвестицияларды қаржыландыру ерекшеліктерін анықтау;
- инвестициялық жобаның тиімділігін бағалаудың әдістерін қарастыру.

**Кіріспе.** Инвестицияларды басқарудың барлық жүйесі экономиканың инвестициялық климатына негізделген. Компаниялардың басшылары мен қаржы бөлімінің қызметкерлері, сондай-ақ маркетинг бөлімдерінің қызметкерлері экономикадағы инвестициялық ахуалды дамытуға қатысады. Бұл өз кезегінде компания инвестицияларының бағыты болашақта дұрыс жұмыс істейтінін көрсетеді.

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасы экономикасының инвестициялық климаттың негізгі мақсаты - бұл ұлттық мүдделерге сәйкес шетелдік инвестицияларды тартуға жәрдемдесу және шетелдік инвестицияларды және экономиканың басым ұлттық секторларын тарту үшін қолайлы жағдайлар жасау болып табылады. Шетелдік инвесторларды капитал салымының, технологиялардың, басқару мен маркетинг тәжірибесінің маңызды көзі ретінде қарайтын Қазақстан өзінің ұлттық мүдделерінің сенімсіз және көмескі саясатпен қысым жасалуына жол бермеуі тиіс.

Бүкіл инвестициялық қызметті басқару жүйесі экономиканың инвестициялық ахуалымен негізделеді. Экономиканың инвестициялық ахуалын әзірлеу барысына кәсіпорындардың басқару аппараты мен қаржы бөлімінің қызметкерлері, сондай-ақ маркетингтік, бөлімшелердің қызметкерлері де қатысады. Бұл өз кезегінде, кәсіпорынның бетке алған инвестициялық бағытының келешекте дұрыс сарында жұмыс істеуін есептігін тигізеді.

Еліміздің инвестициялық аспектісі ірі салымдарды қаржыландыру үшін жағдайлар жасауға, тауар өндіру және қызмет етуді жоғары тиімділікпен нарық қатынастары субъектілерінің сұраныстарына сәйкес ұлғайтуға бағытталуы тиіс.

**Зерттеудің нәтижелері:** мемлекеттік мекеменің экономиканың инвестициялық ахуалының жағдайы, оны жетілдіру жолдары мен дамыту жағдайлары, кәсіпорындардың инвестициялық шешімдерінің тиімділігін бағалау.

**Қорытынды.** Қазақстан Республикасы экономикасының инвестициялық климатын жақсарту тәсілдерін әзірлеу кезінде мынадай өлшемдерді ескерген жөн.

1. жоғары экономикалық, ғылыми, техникалық, экологиялық және әлеуметтік тиімділікке қол жеткізу үшін.
2. компания инвестицияланған капиталдан қолайлы кіріс алуы керек.
3. қаржы ресурстарын оңтайлы пайдалану.
4. инвестициялардың тиімділігін арттыру үшін мемлекеттік араласуды қолдау.
5. Шетелдік инвесторлардан кредиттік артықшылықтар алу.
6. инвестициялық тәуекелді азайту.

Кеңестің инвестициялық ахуалды жақсарту жөніндегі қаулысына сәйкес оның негізгі мақсаты – ішкі және шетелдік инвестицияларды тарту және тиімді пайдалану, сондай-ақ инвесторларға Қазақстан өз қызметі барысында тап болатын күрделі проблемаларды шешуге көмектесу.

Қазақстан тәуелсіздік алған алғашқы күннен бастап инвестициялық климатты тұрақты жетілдіру және олар үшін қолайлы және бірегей жағдайлар жасау арқылы ел экономикасына

инвесторларды тарту міндетін алға қойды, өйткені тікелей шетелдік инвестицияларды тарту мемлекеттің дамуында шешуші рөл атқарады.

Инвестициялар (лат.инвестицияларға салым, салым жасау) - табыс алу, өз капиталын ұлғайту, елдің материалдық емес сипатындағы материалдық әл-ауқаты мен әлеуметтік құндылықтарын арттыру үшін экономикалық бірліктермен құрылатын инвестициялық қорлар. Инвестицияны қаржыландыруда күрделі айырмашылық бар. Инвестициялар жағдайында қаражат тек негізгі құралдарға ғана емес, сонымен қатар қаржылық және материалдық емес активтерге де инвестицияланады. Инвестициялар тікелей және жанама түрде қаржы институттары, инновациялар және әлеуметтік сала арқылы жүзеге асырылады [1].

Инвестициялық ахуалды енгізудің арқасында компания инновациялық табыстарға қол жеткізе алады. Ұзақ мерзімді қаржыландыру көздерінің бірі-инвестициялар, жалдау және бағалы қағаздар. Бүгінгі таңда біздің елімізде бұл инвестициялық климат, жалдау және қор нарығындағы бағалы қағаздардың қарқынды дамуы қызу жүріп жатыр.

Қазақстан қызмет көрсету саласында сауда, көлік және логистика, денсаулық сақтау, білім беру, туризм, ақпараттық және коммуникациялық технологиялар, сондай-ақ ғарыш саласына инвестициялар тартуға ұмтылады. Қызмет көрсету саласында қажетті инфрақұрылымды дамытуға, инвестициялық ахуалды жақсартуға, жаңа инвестициялық жобаларды іздестіру мен іске асыруға ерекше назар аударылатын болады.

Кесте 1 – «Инвестиция» терминінің дәстүрі мен мағынасы

Анықтама	Дерек көзі
Инвестициялар – белгілі бір уақыт аралығында өндірістік қызмет нәтижесінде негізгі құралдардың құнының ағымдағы өсуі.	Дж. Кейнс. Жұмыспен қамтудың, пайыздар мен ақшаның жалпы теориясы. / У.:1993, 224 бет.
Инвестициялау болашақ тұтыну мақсатында ағымдағы тұтыну үшін кірістен бас тартуды білдіреді.	В. Шарп. Инвестициялар. / М: ИНФРА - М, 1999, 16 бет
Инвестициялар – бұл инвесторлар пайда (пайда) алу мақсатында кәсіпкерлік қызмет объектілеріне салатын материалдық және мүлктік құндылықтардың барлық түрлері және оларға зияткерлік меншік құқықтары мен құқықтары жатады.	М. Гейдаров. Инвестицияларды қаржыландыру және аккредиттеу./ Алматы: Банк ісі академиясы, 2005, 5 бет
Инвестициялар өндірісті ұлғайту және жаңарту үшін жалпы ұлттық өнімді өндіруге жұмсалатын кірістің маңызды бөлігі болып табылады.	М. Мамырова. Өнеркәсіптік өндіріске салымдардың тиімділігі./ Алматы: Экономика, 2001

Экономиканың бәсекеге қабілеттілігін арттыру және инвестициялық белсенділікті ынталандыру үшін Қазақстан Республикасында тікелей инвестициялар қоры құрылды, ол инвестициялардың теңдігі қағидаты бойынша инвесторларды тарта отырып, ірі инвестициялық жобаларды іске асыруға мүмкіндік береді.

Айта кету керек, жыл сайын Қазақстан экономикасы инвесторлар үшін бәсекеге қабілетті және тартымды бола түсуде. Биылғы қазан айының соңында елімізде шетелден қаржыландырылатын 16,8 мың компания жұмыс істеді, бұл өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 18,1%-ға артық (14,3 компания). Биыл Қазақстан әлемдік бәсекелестік рейтингінің топ-55 елінің қатарына кіріп, 4-ші орынды иеленді [3].

Ұзақ мерзімді перспективада өсуді жалғастыру және нақты әсерді қамтамасыз ету үшін және орнықты дамуды қаржыландырудың өз әлеуетін толық ашу үшін орнықты инвестициялар нарығы үш проблеманы шешуге тиіс:

– тұрақтылық факторларын есепке алуды үлкен нарық сегментінің стратегиясының орнына кең таралған талапқа айналдыру арқылы "нарықтық тауашадан" шығатын және "нарықтық нормаға" айналатын тұрақты инвестициялардың өсуі;

– тұрақты инвестициялар нарығын дамыған елдер феноменінен барлық елдер, атап айтқанда дамушы елдер үшін пайдамен жаһандық нарыққа айналдыру;

– сенімді және реттелетін стандарттар мен таксономиялар арқылы тұрақтылық туралы рейтингтер мен есептерге деген сенімді арттыру.

Бүгінгі нарықты болашақ нарығына айналдыру барлық мүдделі тараптардың, соның ішінде инвестициялық өнімдер мен индекстерді жасаушылардың, институционалды инвесторлардың, қор биржаларының және реттеуші органдардың келісілген күш-жігерін талап етеді. Негізгі өнімдер мен индекстердегі экологиялық, әлеуметтік және басқару факторларының көрінісін ынталандыру үшін қосымша жұмыс жүргізуге болады. Ашықтықты, болжамдылықты және нарыққа сенімді қамтамасыз ету мақсатында салалық стандарттарды және басқаруға қойылатын талаптарды белгілеу жөніндегі қағидалар мен ұсынымдар ерікті шаралар шеңберінен шығып кетеді. Біртіндеп реттеу тұрақты инвестициялар нарығының болашақ контурларын қалыптастыруға көмектеседі.

Қазақстан Республикасы экономикасының дамуы ішкі және шетелдік инвестицияларды тартумен тығыз байланысты. Қазіргі уақытта әртүрлі қаржы құралдарының эмиссиясымен инвестициялар тарту үлкен ауқымда жүзеге асырылады. [4].

Кесте 2 – Қазақстанға инвестиция тартудың SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportuninities and Threats) – талдауы

Күшті жақтары	Әлсіз жақтары
<p>1. Іске асырылып жатқан мемлекеттік саясат шеңберінде мемлекеттік инвестицияларды тарту мәселесіне күшейтілген көңіл бөлінеді.</p> <p>2. қолайлы іскерлік ахуал.</p> <p>3. минералдық ресурстардың елеулі базасының болуына байланысты ел инвестициялары үшін жоғары тартымдылық.</p> <p>4. Қазақстанның ЕАЭО, Орталық Азия, Қытай және Үндістанның ірі тұтыну нарықтарына қолжетімділігі бар ыңғайлы географиялық орналасуы.</p> <p>5. Ел экономикасына инвестицияларды ынталандыру үшін даму институттары жүйесінің болуы.</p>	<p>1. Инвесторлардың сот жүйесіне деген сенімі аз.</p> <p>2. мемлекеттік инвестициялар тиімділігінің жеткіліксіздігі.</p> <p>3. инвестицияларды тарту және ұстап қалу шеңберінде әртүрлі мемлекеттік органдар мен даму институттары арасындағы ведомствоаралық өзара іс-қимылдың тиімділігі жеткіліксіз болып табылады.</p> <p>4. инвесторларды қолдаудың жеткіліксіз дамыған ақпараттық-коммуникациялық жүйесі.</p> <p>5. шетелдік инвестицияларды қорғау және көтермелеу жөніндегі саясаттың болмауы</p> <p>6. инвесторлар үшін жеткілікті дамымаған инфрақұрылым (көліктік-логистикалық, өндірістік, инженерлік, коммерциялық Инфрақұрылым).</p> <p>7. экономикадағы негізгі құралдардың жоғары амортизациясы, демек, жоғары шығындар мен төмен Еңбек өнімділігі.</p> <p>8. инвестициялық заңнаманың жетілмегендігі.</p> <p>9. инвесторлардың заң жобалары мен басқа да нормативтік құжаттарды әзірлеуге және талқылауға қатысу деңгейінің төмендігі</p> <p>10. инвесторлар үшін валюталық тәуекелдер.</p>
Мүмкіндіктер	Қауіптер
<p>1. елдегі инвестициялық режимді одан әрі ырықтандыру, әлемдік капитал нарықтарындағы елдің оң инвестициялық имиджін нығайту.</p>	<p>1. саяси тұрақсыздық нәтижесінде елдің инвестициялық тартымдылығының төмендеуі.</p> <p>2. минералды-ресурстық базаның сарқылуы.</p>

<p>2. әлемдік экономикадағы және Қазақстан экономикасындағы құрылымдық өзгерістерді ескере отырып, қолданыстағы инвестициялық келісімдерді қайта қарау.</p> <p>3. "жасыл" экономикаға біртіндеп көшуге және цифрлық технологияларды дамытуға ықпал ететін жобаларды іске асыру.</p> <p>4. ЕАЭО нарықтарында, атап айтқанда Ресей мен Орталық Азия елдерінде акцентпен жобаларды іске асыру.</p> <p>5. орнықты даму мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған инвестициялық жобаларды ілгерілету бойынша жекелеген шаралар құру.</p> <p>6. ХҚК платформасын инвестициялық дауларды, оның ішінде олардың құқықтары мен тетіктерін шешу үшін пайдалану.</p>	<p>3. Елдердің Климаттық бейтараптыққа көшуі нәтижесінде Қазақстанның табиғи ресурстарының инвестициялық тартымдылығының төмендеуі.</p> <p>4. отандық инвесторлардың төмен инвестициялық белсенділігі және шетелдік капитал ағынының төмендеуі.</p> <p>5. экономиканың құрылымдық теңгерімсіздігі мен инвестициялар бағытына байланысты экономикадағы жоғары тәуекелдерді қолдау.</p> <p>6. негізгі құралдарға инвестициялардың, сондай-ақ тікелей шетелдік инвестициялардың өсу қарқынының және (немесе) шағын көлемінің төмендеуіне байланысты елдің қазіргі бәсекелестік артықшылықтары мен өнеркәсіптік әлеуетінің жоғалуы.</p> <p>7. инвестициялар үшін, оның ішінде көрші елдерден инвестициялар үшін жаһандық бәсекелестіктің күшеюі және соның салдарынан Қазақстаннан шетел инвестицияларының ықтимал ағыны.</p>
<p>Ескерту – әдебиеттік мәліметтерді жинақтау негізінде автормен құрастырылған [5].</p>	

Осылайша, SWOT-талдау жоғарыда аталған кемшіліктерді елемеу инвестицияларды тарту кезінде қосымша ықтимал тәуекелдерді іске асыруға әкелуі мүмкін екенін көрсетеді. Сонымен бірге, осы күшті жақтарды тиімді пайдалану қолданыстағы мүмкіндіктерді жүзеге асыруға әкелуі мүмкін.

#### Әдебиет:

1. [Дж. М. Кейнс](#) «Общая теория занятости, процента и денег», февраль 1936 год – 352 с.
2. Гитман Л.Дж., Джонк М.Д. «Основы инвестирования». М.:1997 год – 1008 с.
3. Бөкенов.А.Ж, Ақанаева.Т.А. Корпоративтік қаржы.
4. Әлжанова Н.Ш. Инвестициялық жобалау. – Алматы: «Қазақ университеті»
5. Бохаев Д. «Инвестициялық жобалардың тиімділігін бағалау әдістері» Экономика негіздері

УДК 336

## STATE REGULATION OF GREENHOUSE EMISSIONS REDUCTION IN KAZAKHSTAN

*Toregozhina M.*

*The Eurasian National University of L.N. Gumilyov*

*Nur-Sultan, Kazakhstan*

*E-mail: [mtoregozh@gmail.com](mailto:mtoregozh@gmail.com)*

**Annotation.** The global challenges are associated with the threat of an increase in the greenhouse effect. It impacts the world community to look for new tools and ways to reduce harmful emissions into the planet's atmosphere. Kazakhstan is committed to measures related to sustainable development, the formation of an economic growth model with the allocation of "green sectors" and the activation of "green financing" projects. Various ways are currently being discussed for solving this problem with companies, and even ordinary citizens. New approaches force them to reconsider their economic behavior and change mindset by getting them motivation in new projects using financial instruments, such as the introduction of carbon offset projects. Kazakhstan joined the discussion and implementation of such projects and began to take the first steps in this direction.